

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2019-2022

1. Podstawowe informacje o przedmiocie/module

Nazwa przedmiotu/ modułu	TRADYCJE BIBLIJNE I ANTYCZNE W LITERATURZE POLSKIEJ
Kod przedmiotu/ modułu*	PS45_I.3
Wydział (nazwa jednostki prowadzącej kierunek)	Kolegium Nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Kierunek studiów	Polonistyka stosowana
Poziom kształcenia	Studia pierwszego stopnia (licencjackie)
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Studia stacjonarne
Rok i semestr studiów	Rok I i II, semestr 2 i 4
Rodzaj przedmiotu	Przedmiot do wyboru
Język wykładowy	Język polski
Koordynator	Dr hab. prof. UR Mariusz Chrostek
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr hab. prof. UR Mariusz Chrostek; Dr hab. Joanna Rusin, prof. UR; Dr hab. Kazimierz Maciąg, prof. UR; Dr hab. Marek Stanisław, prof. UR; dr Wojciech Maryjka

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt ECTS
2, 4		20+10S							3

1.2. Sposób realizacji zajęć

☒ zajęcia w formie tradycyjnej

☒ zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu /modułu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Wiedza z zakresu literatury na poziomie szkoły średniej

3. CELE, EFEKTY KSZTAŁCENIA, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu/modułu

C1	Zapoznanie studentów z najważniejszymi tematami Biblii oraz z tradycją antyczną.
C2	Zapoznanie studentów z genezą Biblii oraz kultury antycznej na tle kultury i historii starożytnej.
C3	Kształcenie umiejętności analizy i interpretacji tekstów literackich w powiązaniu z Biblią i antykiem.
C4	Kształcenie umiejętności sytuowania wytworów kultury w różnorodnych kontekstach (historycznym, filozoficznym, politycznym, obyczajowym).
C5	Kształcenie umiejętności syntetycznego spojrzenia na literaturę polską i powszechną.

3.2 Efekty kształcenia dla przedmiotu/ modułu (wypełnia koordynator)

EK (efekt kształcenia)	Treść efektu kształcenia zdefiniowanego dla przedmiotu (modułu)	Odniesienie do efektów kierunkowych (KEK)
EK_01	Student/ka w zakresie wiedzy: student ma rozszerzoną i pogłębianą wiedzę o miejscu i znaczeniu Biblii i literatury antycznej.	K_Wo1
EK_02	Student/ka zna terminologię literaturoznawczą i kulturoznawczą, rozumie znaczenie refleksji literaturoznawczej i kulturoznawczej.	K_Wo4
EK_02	Student/ka posiada rozbudowaną umiejętność tworzenia wypowiedzi ustnych dotyczących zagadnień literaturoznawczych i kulturoznawczych; potrafi zabrać głos w dyskusji dotyczącej zagadnień w zakresie literaturoznawstwa i kulturoznawstwa, a także w obszarze leżącym na pograniczu różnych dyscyplin.	K_Wo6
EK_04	Student/ka potrafi formułować i wyrażać własne poglądy i idee w ważnych sprawach społecznych i światopoglądowych.	K_Uo1
EK_05	Student/ka w zakresie umiejętności: student posiada umiejętność tworzenia różnych typów opracowań pisemnych dotyczących zagadnień szczegółowych literaturoznawstwa i kulturoznawstwa;	K_Uo8
EK_06	Student/ka w zakresie kompetencji personalnych i społecznych: student efektywnie organizuje własną pracę, krytycznie ocenia jej stopień zaawansowania, jest odpowiedzialny za trafność przekazywanej wiedzy, w pracy badawczej cechuje go uczciwość i rzetelność.	K_Ko2 K_Ko3

3.3 Treści programowe (wypełnia koordynator)

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Nie dotyczy

Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
1. Biblia – wprowadzenie   Nazwa. Budowa i układ (Stary, Nowy Testament; podział ksiąg: Pięcioksiąg, księgi sędziów izraelskich, królewskie, poetyckie czy liryczne, psalmy, pieśni i in., prorockie - prorocy więksi (Izajasz, Jeremiasz, Ezechiel, Daniel) i mniejsi; Nowy Testament : ewangelie, Dzieje Apostolskie, listy, Apokalipsa; kanony Biblii i apokryfy: judaistyczne oraz nowotestamentowe. Pisarze Biblii (kim byli, z jakich warstw społ., ew. zawodów); chronologia; czas; języki Biblii; przekłady Biblii: najważniejsze, najdawniejsze, staropolskie, renesansowe, rola reformacji. Wpływ Biblii na kulturę świata (muzyka, malarstwo, literatura, rzeźba - krótki przegląd, przykłady). Wpływ Biblii na literaturę piękną - parafrazy, trawestacje, aktualizacje, stylizacje, wpływ różnych rodzajów ksiąg - psalmów, przypowieści, prorostw, ewangelii, apokalipsy (przykłady). Najważniejsze motywy, toposy, np. stworzenie świata i człowieka, ogród Eden - Adam, Ewa, wąż, Kain i Abel; potop, wędrówka Izraelitów przez pustynię do Ziemi Obiecanej, walka Dawida z Goliatem, prorostwa o zagładzie Jeruzalem i Judy, zwł. Jeremiasza - jere-miady, życie Jezusa - jego najbardziej znane przypowieści, motyw męki Pańskiej, wy-brane wizje z Apokalipsy, np. szarża czterech jeźdźców; Armagedon – przykłady. Spojrzenie na Biblię w epokach literackich: średniowieczne (teocentryzm, ale też Biblia po łacinie, ludowi niedostępna), <i>Biblia pauperum</i>; renesans (humanizm, Bóg bliższy czło-wiekowi), barok (elementy mistyczne, pierwszy raz załączki polskiego mesjanizmu), oświecenie (spojrzenie deistyczne), romantyzm, pozytywizm i Młoda Polska (pozbawia boskości, wpływ Renana, scjentyzmu itp.), po roku 1918 (tu kilka kierunków: proza na-wiązująca do Starego Testamentu, szukanie archetypów, np. B. Schulz, wyzyskanie pro-roctw, nurt laicki, np. Z. Kosidowski).
2. Stworzenie świata i człowieka   Opis w Biblii a wizje literackie: J. Słowacki, <i>Genezis z Ducha</i>; W. Kochowski, <i>Psalmodia polska</i> (tu psalm 4); F.D. Kniaź-nin, <i>O wielkości Boga. Psalm 103</i>; M. Jastrun, <i>Modlitwa - w biały dzień</i>; Z. Herbert, <i>Mo-dlitwy Pana Cogito - podróżnika</i>; Stworzenie człowieka: psalm 8 (przekład J. Kochanowskiego z jego psalterza); Wacław Potocki, <i>Wirydarz poetycki</i> (pieśń V); J. Słowacki, <i>Kiedy pierwsze kury Panu śpiewają</i>.
3. Potop, arka, Noe, wieża Babel   Opis biblijny i literackie nawiązania: A. Słonimski, <i>Potop</i>; fragm. <i>Pana Tadeusza</i> (gdzie arka); Włodzimierz Zagórski (Chochlik), <i>Historia patriarchy Noego</i>; fragm. <i>Wesela</i> W. Wyspiańskiego (kwestia Racheli); arka - arka przymierza - <i>Pieśń Waldeloty</i> (Konrad Wal-lenrod) - pieśń gminna; Zbigniew Morsztyn, <i>Emblema 98</i> (o wieży Babel); Julian Korsak, <i>Dzień sądny</i>; Czesław Miłosz, <i>Oeconomia divina, Traktat moralny</i>; Wisława Szymborska, <i>Na wieży Babel</i>.
4. Polski mesjanizm   Rola Mesjasza wg Biblii.

- P. Skarga, Kazania sejmowe; W. Kochowski, *Psalmody polska*; szczególna rola Sarmatów; Polska przedmurzem chrześcijaństwa.
- Romantyzm: J.P. Woronicz; A. Mickiewicz, *Dziady* - Widzenie księdza Piotra, *Księgi narodu i pielgrzymstwa polskiego*, wykłady z lit. słowiańskiej; J. Słowacki, *Król-Duch*.

5. Biblia - w poszukiwaniu mądrości

- Fragmenty z *Księgi Koheleta*, *Księgi Mądrości*, *Przypowieści*, *Psalmów*, *Księgi Hioba*, Jezusa *Kazania na Górze* oraz *Hymn o miłości św. Pawła z Listu do Koryntian*.
- Nawiązania w literaturze: Cz. Miłosz, *Wezwani* (mądrości Hiobowe); L. Staff, *Idziemy* (j.w.); A. Kamieńska, *Hiob i młodzienc*; A. Kamieńska, *Odejsie Hioba*; wadzenie się Hioba z Bogiem – fragmenty prozą: J. Parandowski, *Niebo w płomieniach* (z rozdz. 23); H. Malewska, *Przemija postać świata* (cz. I, rozdz. 3); w poezji: fragmenty *Księgi Koheleta*, czyli *Kaznodziei* w przekładzie R. Brandstaettera; J. Twardowski, *Oda do rozpacz*; H. Poświatowska, *Wizyta*; Cz. Miłosz, *Piosenka*; A. Kamieńska, *Nadzieja*; błogosławieństwa z *Kazania na Górze* - C. Norwid, *Psalmów-psalm*, J. Kasprówicz, *Błogosławieni*; miłosierdzie, przebaczenie – C. Norwid, *Ruszał z Bogiem*.

6. Stylizacje biblijne

- Na podstawie A. Mickiewicza *Ksiąg narodu i pielgrzymstwa...* oraz J. Słowackiego *Anhellego* - porównać tekst z *Biblią*, omówić analogie biblijne - postaci, miejsca. Zestawić A. Mickiewicza i J. Słowackiego, by pokazać różnice.
- Druga część pracy z tekstami – styl: porównanie psalmów - np. Biblia Tysiąclecia, Jakuba Wujka, z przekładem J. Kochanowskiego, Cz. Miłosza i R. Brandstaettera. Nawiązania do tych samych psalmów u W. Kochowskiego.

7. Najbardziej wyraziste i atrakcyjne dla literatury postaci biblijne

- Kain, Abel, Adam, Ewa, Judasz, Maria Magdalena – odniesienia w literaturze.

8. Tematyka biblijna w twórczości polskich dramaturgów i prozaików

- Różne oblicza problematyki biblijnej w *Judaszu z Kariothu* Karola Huberta Rostworowskiego; *Betlejem polskim* Lucjana Rydla i *Wieczerniku* Ernesta Brylla.
- Polska powieść o tematyce biblijnej: tetralogia *Jezus z Nazarethu* Romana Brandstaettera, powieści Jana Dobraczyńskiego: *Listy Nikodema*, *Święty miecz*, *Magdalena*, *Cień ojca*.

9. Co to jest mit?

- Rola mitów w starożytności. Różne wersje mitów. Wpływ mitu na literaturę antyku (narodziny tragedii, Homer). Najważniejsze bóstwa greckie - przegląd. Najważniejsi bohaterowie. Najsłynniejsze mity (stworzenie świata i ludzi, Prometeusz; mity tebańskie, o Syzyfie, o pięknej Helenie i wojnie trojańskiej, wędrówka Odyseusza, wyprawa Argonautów po złote runo, Dedal i Ikar, powrót bohaterów spod Troi i tragedia Agamemnona, Orfeusz i Eurydyka).
- Najważniejsze bóstwa rzymskie - i bohaterowie (Romulus i Remus, Eneasz).
- Recepcja mitologii w Polsce w kolejnych epokach.

10. Rewokacja (powtórzenie mitu)

- M. Jastrun (*Ifigenia*; *Acheron*); A. Kamieńska (*Do Tychonia*); S. Grochowiak (*Sonety brązowe*) J.M. Rymkiewicz (*Odys*); A. Międzyrzecki (*Itaka*); J.B. Ożóg (*Attis*; *Prometeusz*); A.

Świrszczyńska (*Okeanidy; Prometeusz*); Bohdan Drozdowski (*Kassandra*); Leopold Lewin (*Narodziny Wenus*); Bohdan Zadura (*Orestes; Pola Elizejskie*); Teresa Truszkowska (*Głowa Gorgony; Danaidy*); J. Hordyński (*Modlitwa do Euterpe*); Jerzy Kierst (*Oda olimpijska Heraklesowi Alcydzie...; Afrodyta i Faun; Dyskobol*); Nikos Chadzinkolau (*Artemida, Nike, Selene, Ikar, Tantal*).

11. Reinterpretacja (przetworzenie mitu)

- W poezji: L. Staff (*Prometeusz*); J. Iwaszkiewicz (*Alcest; Temat antyczny*); K.I. Gałczyński (*Powrót do Eurydyki; Wenus; Hymn do Apollina; Muzy; Niobe*); R. Brandstaetter (*Odys u bogini Kalipso; Kasandra; Wyspa Syren; Lament Cerery w Pestium; Skąty Cyklopów; Sybilla kanejska; Hymn Syzyfa*; tomiki: *Faust zwyciężony i Modlitwa rzymska*); Bogdan Ostromecki (*Minotaur; Afrodyta; Syzyf*); W. Szymborska (*Nad Styksem; Spis ludności; Monolog dla Kassandra*); Mieczysława Buczkówna (*Nike; Ariadna*); T. Kubiak (*Zdjęcie maski; Krzyk Ikara*); Z. Herbert (*O Troi; Do Apollina; Przypowieść o królu Midasie; Arijon; W drodze do Delf; Apollo i Marsjasz; Ofiarowanie Ifigenii; Hermes, pies i gwiazda; Próba rozwiązania mitologii; Brak węzła*); S. Grochowiak (*Midas; Muza; Arachne w pająka przeistoczona*).
- W dramatach: S. Wyspiański (*Noc listopadowa; Achilles; Akropolis; Meleager; Protesilas i Laodamia; Powrót Odysa*); J. Żuławski (*Eros i psyche*); Feliks Płazek (*Elektra; Eirene; Legenda o królowej Alkestis*); A. Nowaczyński (*Wojna wojnie*); Aleksander Maliszewski (*Antygona*); J. Kurek (*Poprawki do Homera*); Stefan Flukowski (*Odys u Feaków*); Władysław Smólski (*Herakles*); S. Dygat (*Alcest*); J. Parandowski (*Medea*); W. Kubacki (*Tragedia Achillesa*); A. Świrszczyńska (*Orfeusz*); T. Gajcy (*Homer i Orchidea*); L.H. Morstin (*Penelopa*); J. Zawieyski (*Lament Orestesa*); J.M. Rymkiewicz (*Eurydyka, czyli każdy umiera tak, jak mu wygodniej*); R. Brandstaetter (*Odys płaczący, Medea, Cisza*); *Śmierć na wybrzeżu Artemidy*; Witold Wirpsza (*Tantal*); Jan Maria Gisges (*Prometeusz*); Karol Estreicher (*Trzy rozmowy pułkownika Odysa*).

12. Prefiguracje mitologiczne. Mit jako ogólna rama utworu.

- M. Jastun (*Centaury*); J.B. Ożóg, (*Czwarta klatka; Eurydyka*); J.M. Rymkiewicz, (*Polski Endymion; Lektura mitologii*); T. Różewicz (*Circe; Scylla i Charybda; Acheron w samo południe*); S. Stabro (*Wyznania Prometeusza; Niobe*).

13. Inkrustacje i paralele mitologiczne

- Inkrustacje: J. Iwaszkiewicz (*Ody olimpijskie*); K.I. Gałczyński (*Na Nowy Rok pijmy grapefruitowy sok*); R. Brandstaetter (*Wędrowka do stolicy ptaków, część 3: Eurydyka; Pożegnanie Sycylii*); M. Jastrun (*Poeta i wspomnienie; Poemat o nocy wiosennej*); T. Kubiak (*Złote runo; Ikar miał skrzydła; Chimera; Każdy ma swoją Itakę*).
- Paralele: J. Iwaszkiewicz (*Ikar; Powrót Prozerpiny, Psyche*); M. Jastrun (*W jesiennym słońcu Persefona*); Z. Kossak (*Prometeusz i garncarz*); L.H. Morstin (*Przędziwo Arachny*); K. Brandys (*Samson; Antygona; Troja, miasto otwarte*).
- Mitologia traktowana humorystycznie: Zdzisław Gozdawa i Marian Stępień, *Moja żona Penelopa*; K.I. Gałczyński, *Orfeusz w piekle; Pomysł Zeusa; Tragiczny koniec mitologii; Skutki gry Orfeusza; Trzynasty największy wyczyn Herkulesa*.

3.4 Metody dydaktyczne

- ćwiczenia: analiza tekstów z dyskusją
- pogadanka, wykład.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol efektu	Metody oceny efektów kształcenia	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	Bieżąca ocena podczas zajęć	Ćwiczenia
EK_02	Bieżąca ocena podczas zajęć	Ćwiczenia
EK_03	Ocena bieżąca indywidualnych wystąpień studentów (referatów, prezentacji, głosów w dyskusji)	Ćwiczenia
EK_04	Ocena bieżąca indywidualnych wystąpień studentów	Ćwiczenia
EK_05	Ocena przygotowywanych referatów	Ćwiczenia
EK_06	Ocena bieżąca podczas zajęć	Ćwiczenia

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Na ocenę składają się następujące elementy:

- obecność na zajęciach i aktywne w nich uczestniczenie (dopuszcza się jedną nieusprawiedliwioną nieobecność)
- znajomość literatury przedmiotu i przygotowywanie się do ćwiczeń.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające planu z studiów	20+10S
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	2
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	10
SUMA GODZIN	42
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU/ MODUŁU

wymiar godzinowy	<i>nie dotyczy</i>
zasady i formy odbywania praktyk	<i>nie dotyczy</i>

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Teksty:

Biblia

- *Biblia w przekładzie: „Biblia Tysiąclecia”: Pismo święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. zespół biblistów polskich z inicjatywy benedyktynów tyńieckich; red. nauk. Augustyn Jankowski i in., Poznań 1990 (lub inne wyd.), albo przekład ks. Jakuba Wujka: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*, tekst popr. oraz wstępami i krótkim koment. opatrzyli Stary Testament Stanisław Styś; albo przekład „Biblia gdańska”: *Biblia Święta, to jest Całe Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*, Warszawa 1953.
- *Psałterz Dawidów*, przeł. J. Kochanowski, oprac. J. Ziomek, Wrocław 1960. BN I 174
- *Księga Psalmów*, tłum. Cz. Miłosz, Paryż 1979
- Miłosz Cz., *Księgi biblijne*, wyd. II, Warszawa 2014
- *Przekłady biblijne z języka hebrajskiego: cztery poematy*, tł. R. Brandstaetter, Warszawa 1984
- *Psałterz*, przeł. Z hebr. R. Brandstaetter, Poznań 2003
- *Słowo nad słowami. Antologia poezji Starego Przymierza w przekładzie Romana Brandstaettera*, Warszawa 2005

Antyk

- Parandowski J., *Mitologia*, wyd. dowolne
- Graves R., *Mity greckie*, Warszawa 1992
- Graves R., *Mity starożytnej Grecji*, Warszawa 1994
- Kubiak, Z., *Mitologia Greków i Rzymian*, Kraków 2013.
- *Słownik mitów Greków i Rzymian*, przekł. J. Niecikowski, Warszawa 1998

Opracowania:

Biblia

- Adamczyk M., *O Biblii i jej kulturotwórczej roli*, „Nurt” 1981, nr 12
- *Biblia a literatura*, red. S. Sawicki i J. Gotfryd, Lublin 1986
- *Biblia w kulturze: materiały sesji zorganizowanej przez Katedrę Filologii Polskiej WSP w Słupsku i Wyższe Seminarium Duchowne w Koszalinie*, red. S. Rzepczyński, Słupsk 1996
- *Biblia w literaturze polskiej: Romantyzm - Pozytywizm - Młoda Polska. Stary Testament*, pod red. E. Jakiela i J. Mosakowskiego, Gdańsk 2014
- Brandstaetter R., *Krąg biblijny*, Warszawa 1986
- Bukowski K., *Biblia a literatura polska. Antologia*, Warszawa 1990
- Dunajski S., *Chrześcijańska interpretacja dziejów w pismach Cypriana Norwida*, Lublin 1985
- Parrot A., *Biblia i starożytny świat*, Warszawa 1968
- Świderkówna A., *Prawie wszystko o Biblii*, Warszawa 2002

- *Z Bogiem przez wieki. Inspiracje i motywy religijne w literaturze polskiej i literaturach zachodnioeuropejskich XIX i XX wieku. Zbiór artykułów i rozpraw*, pod red. P. Żbikowskiego, Rzeszów 1998

Antyk

- *Antyk w literaturze polskiej*, wybór i opracowanie T. Bieńkowski, Warszawa, 1988
- Bieńkowski T., *Antyk w literaturze i kulturze staropolskiej (1450-1750)*, Wrocław 1976
- Filipkowska H., *Wśród bogów i bohaterów: dramaty antyczne Stanisława Wyspiańskiego wobec mitu*, Warszawa 1973
- Filipkowska H., *Z problematyki mitu w literaturze Młodej Polski*, [w:] *Problemy literatury polskiej lat 1890-1939*, seria I, red. H. Kirchner, Wrocław 1972
- Krokiewicz A., *Studia orfickie. Moralność Homera i etyka Hezjoda*, Warszawa 2000
- Kubiak Z., *Dzieje Greków i Rzymian. Piękno i gorycz Europy*, Warszawa 2003
- Kubiak Z., *Przestrzeń dzieł wiecznych. Eseje o tradycji kultury śródziemnomorskiej*, Kraków 1993
- Kumaniecki K., Mańkowski J., *Homer*, Warszawa 1974
- Madyda W., *Motywy antyczne w poezji Leopolda Staffa*, Warszawa – Wrocław - Kraków 1962
- Markiewicz H., *Literatura i mity*, „Twórczość” 1987, nr 10
- Maślanka J., *Literatura a dzieje bajeczne*, Warszawa 1990
- Sinko T., *Hellada i Roma w Polsce. Przegląd utworów na tematy klasyczne w literaturze polskiej ostatniego stulecia*, Lwów 1933
- Sinko T., *Mickiewicz i antyk*, Wrocław 1957
- Stabryła S., *Antyk we współczesnej literaturze polskiej*, Kraków 1980
- Stabryła S., *Hellada i Roma. Recepcja antyku w literaturze polskiej w latach 1945-1975*, Kraków 1983
- Szulc K., *Mityczne dzieje Polski*, Poznań 1880
- Winniczuk L., *Od starożytności do współczesności*, Warszawa 1981

Literatura uzupełniająca:

- Ehrlich E., *O liryce biblijnej*, „Znak” 1977, nr 274
- Koziara S., *Frazeologia biblijna w języku polskim*, Kraków 2001
- Kubiak Z., *Poezja Biblii*, „Znak” 1960, nr 68/69
- *Hellada i Roma w Polsce Ludowej. Recepcja antyku w literaturze polskiej w latach 1945-1975*, Kraków 1983
- Kołakowski L., *Obecność mitu*, Wrocław 1994
- Bieńkowski T., *Polskie spory o antyk w XVI-XVIII wieku*, „Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej” 1967, seria A, z. 11
- Kuźma E., *Kategoria mitu w badaniach literackich*, „Pamiętnik Literacki” 1986, z. 4
- Sinko T., *Żywy spadek po Grecji i Rzymie*, Kraków 1923
- Ziejka F., *W kręgu mitów polskich*, Kraków 1977
- Zieliński T., *Po co Homer?. Świat antyczny a my*, Kraków 1970